

ارزیابی مجلات ایرانی فهرست شده در مؤسسه اطلاعات علمی (ISI)

*علی اکبر صبوری



چکیده

از بین دهها مجله علمی پژوهشی کشور که به زبان لاتین منتشر می‌شوند، تنها سه مجله شیمی و مهندسی شیمی ایران (IJCCCE)، مجله پلیمر ایران (IPJ) و مجله علم و صنعت ایران (IJST) در فهرست وبگاه علم (WOS) مؤسسه اطلاعات علمی (ISI) قرار دارند که مقالات منتشر شده در آنها به عنوان تولید علمی جهانی نمایه می‌شود. این سه مجله از جمله مجلاتی هستند که در توسعه تعداد مجلات لیست ارجاعات علوم محض قرار گرفته و از این رو باید آنها را در لیست مجلات درجه دوم ISI قرار داد. فاکتور تأثیر (IF) سه مجله IJCCCE، IPJ و IJST در سال ۲۰۰۴ به ترتیب ۰/۳۴، ۰/۳۳ و ۰/۰۳ بوده و در همین سال شاخص فوری آنها به ترتیب ۰/۰۶۲، ۰/۱۲۲ و ۰/۰۱۳ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله و نیمه عمر ارجاعات در مجله، به ترتیب، در مورد IJCCCE ۵/۱ سال و بیش از ده سال، در مورد IPJ و IJST هر دو کمیت بیش از ده سال می‌باشد. امروزه استانداردسازی مجلات علمی پژوهشی کشور به منظور نمایه سازی آنها در وبگاه علم برای افزایش میزان مشارکت ایران در تولید علم جهانی بیش از پیش باید مورد توجه قرار گیرد.

کلید واژه

تولید علم، مجلات علمی، فاکتور تأثیر، شاخص فوری، نیمه عمر ارجاعات، ISI

مقدمه

مؤسسه اطلاعات علمی مستقر در فلدلفیای امریکا (Institute for Scientific Information; ISI) شاخصهای ارزیابی مشخص خود از بین دهها هزار مجله علمی منتشر شده در سراسر جهان تنها ۱۲۹۳۸ مجله را در لیست کامل (Master List) خود در پایان سال ۲۰۰۴ قرار داده است [۱-۲]. مقالات منتشرشده در این مجلات به صورتهای مختلف در محصولات بسیار متنوع مؤسسه فهرست بندی می‌شوند. مهمترین محصول این مؤسسه وبگاه علم (Web of Science; WOS) است که ۹۲۷۹ مجله را فهرست می‌کند. هر مقاله منتشرشده در یکی از این مجلات یک تولید علمی محسوب شده و از این رو در شاخصهای سنجش علم قرار می‌گیرد. تفاوت تعداد ۱۲۹۳۸ مجله تا عدد ۹۲۷۹ برابر ۳۶۵۹ مجله است که در سایر محصولات مؤسسه تحت فهرست بندی قرار می‌گیرند هرچند مقالات منتشرشده در این مجلات در شمارش تولید علم محسوب نمی‌شوند. این ۳۶۵۹ مجله را می‌توان مجلات درجه سوم فهرست شده در ISI دانست. مهمترین قابلیت WOS قرارگرفتن آن بر روی

*استاد مرکز تحقیقات بیوشیمی و بیوفیزیک دانشگاه تهران

تلفن: ۶۶۹۵۶۹۸۴-۰۲۱، نمابر: ۶۶۴۰۴۶۸۰-۰۲۱

شبکه جهانی اینترنت است که با پرداخت حق اشتراک سالانه می توان روی این فهرستها به صورت مختلف به جستجو پرداخت. وبگاه علم شامل سه شاخه فهرست نویسی به شرح زیر است [۱-۳].

الف) توسعه یافته فهرست ارجاعات علوم محض (Science Citation Index Expanded; SCIE)
۶۳۴۸ مجله در رشته های مختلف حوزه علوم محض (فیزیک، شیمی، ریاضی، زیست شناسی، زمین شناسی، پزشکی، داروسازی، مهندسی، کشاورزی و ...) در این بخش فهرست می شوند. این شاخه در واقع حالت توسعه یافته فهرست ارجاعات علوم (Science Citation Index; SCI) است که شامل فهرست نویسی ۳۷۶۲ مجله بوده و به صورت مکتوب و لوح فشرده منتشر می شود. با توجه به اهمیت رشته های مختلف حوزه علوم محض در توسعه و پیشرفت صنعتی کشورها بر مبنای تحقیقات علمی، ۲۵۸۶ مجله به مجموع مجلات تحت پوشش SCI افزوده شده و SCIE ایجاد شده است. طبیعی است که این ۲۵۸۶ مجله اضافه منظور شده از درجه کمتری برخوردار بوده و می توان آنها را مجلات درجه دوم فهرست شده در ISI دانست.

ب) فهرست ارجاعات علوم اجتماعی (Social Science Citation Index; SSCI)
۱۸۰۰ مجله در رشته های مختلف حوزه علوم اجتماعی (تجارت، اقتصاد، ارتباطات، آموزش، تحقیقات، جغرافی، تاریخ، حقوق، سیاست، مدیریت، روانشناسی، حمل و نقل و ...) در این بخش فهرست می شوند.

ج) فهرست ارجاعات علوم انسانی و هنر (Art and Humanities Sciences Citation Index; A&HSCI)
۱۱۳۱ مجله در رشته های مختلف حوزه علوم انسانی و هنر (ادبیات، زبان، شعر، موسیقی، فلسفه، دین، هنر، معماری، تأثر و ...) در این بخش فهرست می شوند. در فهرست مجلات وبگاه علم که هر مقاله منتشر شده در آنها یک تولید علمی محسوب می شود، تنها نام سه مجله از ایران به چشم می خورد که البته هر سه در شاخه SCIE قرار داشته و از جمله مجلات افزوده شده به SCI می باشند. به عبارت دیگر این سه مجله را

می توان در زمره مجلات درجه دوم فهرست شده در ISI قرار داد. این سه مجله به زبان انگلیسی منتشر شده و عبارتند از

1-Iranian Journal of Chemistry and Chemical Engineering (**IJCCE**)

2-Iranian Polymer Journal (**IPJ**)

3-Iranian Journal of Science and Technology (**IJST**)

در این مقاله سعی بر این است تا بر عملکرد این سه مجله بر اساس شاخصهای ارزیابی خود ISI که در گزارشات ارجاع مجله (Journal Citation Reports; JCR) سال ۲۰۰۴ همین مؤسسه آمده است، مروری انجام دهیم به این امید که با اتخاذ تصمیمات لازم از سوی دست اندرکاران هر مجله شاهد رشد و پیشرفت آنها در سالهای آتی باشیم.

شاخصهای ارزیابی مجلات در ISI

مجلات تحت پوشش فهرست نویسی ISI که در فهرست وبگاه علم قرار گرفته اند در پایان هر سال مورد ارزیابی قرار گرفته و ارزیابیها در JCR برای استفاده عموم داده می شوند. ارزیابی مجلات در پایان هر سال به شکلهای مختلف صورت می گیرد. در اینجا معیارهای سنجش و ارزیابی ISI مرور می شوند [۴-۷].

۱- **فاکتور تأثیر (Impact Factor; IF) سالانه:** تعداد ارجاعات به مقالات منتشر شده دو سال قبل مجله در سال مورد ارزیابی، تقسیم بر تعداد مقالات منتشر شده دو سال قبل مجله [۸].

۲- **فاکتور تأثیر مجله (Journal Impact Factor; JIF)**
به طور میانگین: معدل IFهای مجله در طول دوران فهرست شدن مجله در ISI [۸].

۳- **شاخص فوری (Immediacy Index):** تعداد ارجاعات به مقالات منتشر شده مجله در سال مورد ارزیابی، تقسیم بر تعداد مقالات منتشر شده در همان سال مجله [۸].

۴- **نیمه عمر ارجاعات به مجله (Cited Half-Life):** تعداد سالهایی که از سال ارزیابی باید به عقب برگردیم تا شاهد پنجاه درصد ارجاعات کل به مجله در سال مورد ارزیابی باشیم.



بدیهی است که وقتی مقالات یک مجله ارزش خود را برای ارجاعات زود از دست بدهند (مقالات سطحی بوده و خیلی زود بی ارزش شوند) تنها به مقالات جدید مجله ارجاع داده می شود و این باعث می شود که نیمه عمر ارجاعات به مجله کاهش یابد. بنابراین، هرچه نیمه عمر ارجاعات به مجله بیشتر باشد، ارزش مقالات مجله در طول زمان بیشتر حفظ شده است که هنوز مورد ارجاع قرار می گیرند. در نتیجه هر چه نیمه عمر ارجاعات به یک مجله بزرگتر باشد، ارزش مجله بالاتر می رود [۴-۷].

۵- **نیمه عمر ارجاعات در مجله (Citing Half-Life):** تعداد سالهایی که از سال ارزیابی باید به عقب برگردیم تا شاهد پنجاه درصد ارجاعات کل داده شده در مجله (ارائه شده در انتهای هر مقاله مجله) در سال مورد ارزیابی باشیم. بدیهی است که هر چه به مقالات جدیدتر در داخل مجله ارجاع داده شود، نیمه عمر ارجاعات در مجله کاهش می یابد. این کاهش می تواند تا حدودی گویای بروز بودن اطلاعات علمی نویسندگان مقالات مجله باشد. توصیه به استفاده از ارجاعات جدید در مقالات می شود و این منجر به کاهش نیمه عمر ارجاعات در مجله می شود [۴-۷].

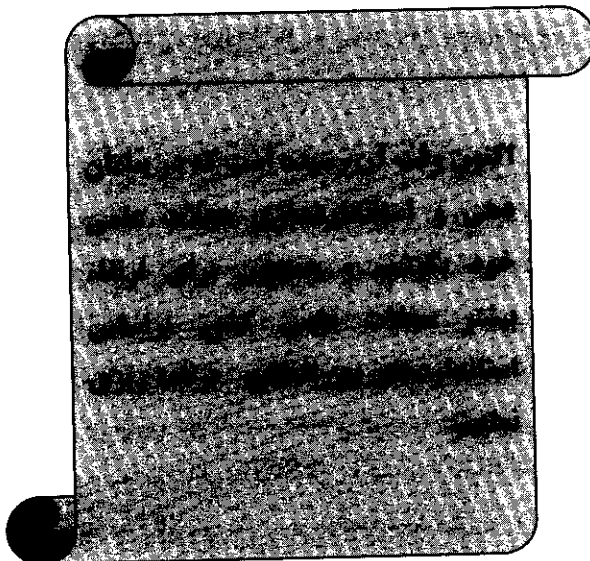
مجله شیمی و مهندسی شیمی ایران (IJCCE)

این مجله توسط جهاد دانشگاهی و دو بار در سال منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴ این مجله ۳۲ مقاله منتشر کرده است که در همین سال به این مقالات دو مورد ارجاع داده شده است. بنابراین، شاخص فوری این مجله ۰/۰۶۲ می باشد. این مجله در سالهای ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳ به ترتیب ۲۱ و ۲۰ (جمعاً ۴۱) مقاله منتشر نموده است. در سال ۲۰۰۴، یازده مورد به مقالات سال ۲۰۰۲ و سه مورد به مقالات سال ۲۰۰۳ (جمعاً چهارده مورد) ارجاع داده شده است. با تقسیم دو عدد ۱۴ بر ۴۱ عدد ۰/۳۴ به عنوان IF مجله گزارش شده است.

در سال ۲۰۰۴ تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده در سالهای مختلف در جدول (۱) نوشته شده است. تعداد کل ارجاعات به این مجله در سال ۲۰۰۴ برابر ۵۸ بوده است. این جدول نشان می دهد که نیمه عمر ارجاعات به مجله ۵/۱ سال می باشد. به

عبارتی دیگر پنجاه درصد ارجاعات سال ۲۰۰۴ به این مجله مربوط به حدود پنج سال اخیر بوده است. شکل (۱) تعداد ارجاعات به مقالات سالهای مختلف مجله را به صورتی ستونی نشان می دهد. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات سایر مجلات به IJCCE را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود (Self Citation) می باشد.

در سال ۲۰۰۴ تعداد ارجاعات به سالهای مختلف در مقالات IJCCE در جدول (۲) نوشته شده است. تعداد کل ارجاعات در ۳۲ مقاله این مجله در سال ۲۰۰۴ برابر ۶۸۰ بوده است. پنجاه درصد ارجاعات سال ۲۰۰۴ در این مجله مربوط به بیش از ده سال اخیر بوده است. شکل (۲) تعداد ارجاعات به سالهای مختلف در مقالات چاپ شده در IJCCE را به صورتی ستونی نشان می دهد. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات به سایر مجلات در IJCCE را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می باشد. از مجموع کل ۶۸۰ ارجاع در این مجله، ۳۲ درصد ارجاعات به یک دهه اخیر و ۶۸ درصد ارجاعات به سالهای قبل از دهه اخیر برمی گردد. تعداد ارجاعات بیش از ده سال اخیر باید شمرده شود تا نیمی از ارجاعات مجله را شامل شود. به عبارت دیگر، نیمه عمر ارجاعات در مجله بیش از ده سال می باشد.

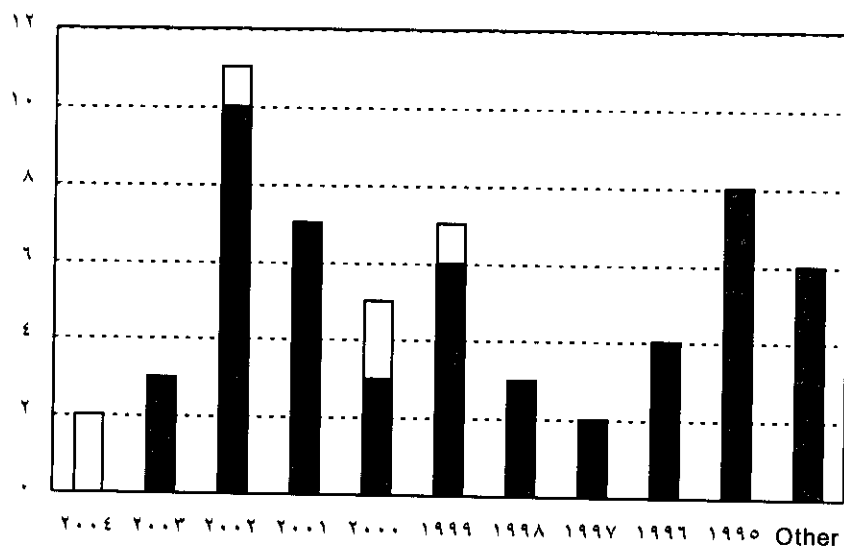


جدول ۱: تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده در سالهای مختلف مجله IJCE

سال	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۲	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	بقیه
ارجاعات	۲	۳	۱۱	۷	۵	۷	۳	۲	۴	۸	۶
% انباشتگی	۳/۴	۸/۶	۲۷/۶	۳۹/۷	۴۸/۳	۶۰/۳	۶۵/۵	۶۹/۰	۹/۷۵	۸۹/۷	۱۰۰

جدول ۲: تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده در سالهای مختلف مجله IJCE

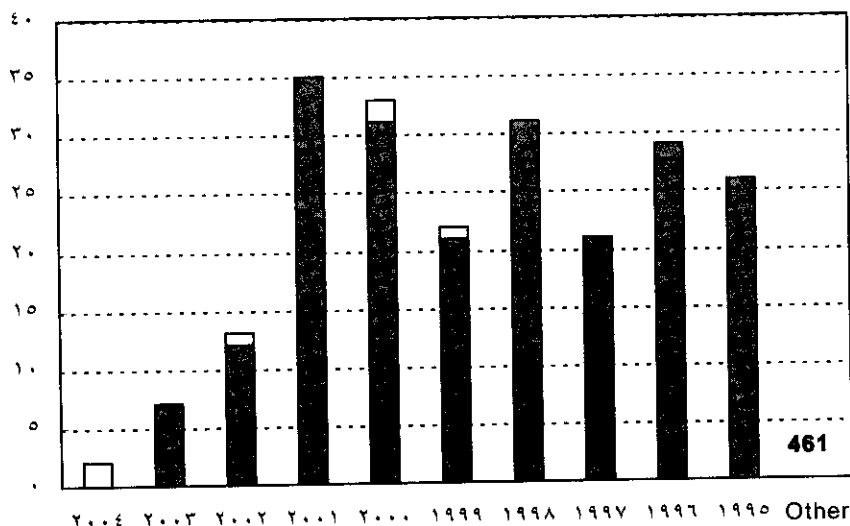
سال	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۲	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	بقیه
ارجاعات	۲	۷	۱۳	۳۵	۳۳	۲۲	۳۱	۲۱	۲۹	۲۶	۴۶۱
% انباشتگی	۰/۳	۱/۳	۳/۲	۸/۳	۱۳/۲	۱۶/۵	۲۱/۰	۲۴/۱	۲۸/۴	۳۲/۲	۱۰۰



شکل (۱): تعداد ارجاعات به مقالات سالهای مختلف IJCE در سال ۲۰۰۴ به صورتی ستونی. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات سایر مجلات به IJCE را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می باشد.

در سال ۲۰۰۴ تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده در سالهای مختلف در جدول (۳) نوشته شده است. تعداد کل ارجاعات به این مجله در سال ۲۰۰۴ برابر ۱۰۹ بوده است. این جدول نشان می‌دهد که نیمه عمر ارجاعات به مجله ۴/۱ سال می‌باشد. به عبارتی دیگر پنجاه درصد ارجاعات سال ۲۰۰۴ به این مجله مربوط به حدود چهار سال اخیر بوده است. شکل (۳) تعداد ارجاعات به مقالات سالهای مختلف مجله را به صورتی ستونی نشان می‌دهد. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات سایر مجلات به IPJ را نشان می‌دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می‌باشد.

این مجله توسط پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران، وابسته به وزارت علوم تحقیقات و فن آوری، شش بار در سال منتشر می‌شود. در سال ۲۰۰۴ این مجله ۴۹ مقاله منتشر کرده است که تنها یکی از آنها مقاله مروری بوده است. در همین سال به این مقالات شش مورد ارجاع داده شده است. بنابراین، شاخص فوری این مجله ۰/۱۲۲ می‌باشد. این مجله در سالهای ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳ به ترتیب ۳۹ و ۵۶ (جمعاً ۹۵) مقاله منتشر نموده است. در سال ۲۰۰۴، ۲۲ مورد به مقالات سال ۲۰۰۲ و ۹ مورد به مقالات سال ۲۰۰۳ (جمعاً ۳۱ مورد) ارجاع داده شده است. با تقسیم دو عدد ۳۱ بر ۹۵ عدد ۰/۳۳ به عنوان IF مجله گزارش شده است.



شکل (۲): تعداد ارجاعات به سالهای مختلف در مقالات چاپ شده در IJCCE سال ۲۰۰۴ به صورتی ستونی. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات به سایر مجلات در IJCCE را نشان می‌دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می‌باشد.

جدول ۳: تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده در سالهای مختلف مجله IPJ

سال	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۲	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	بقیه
ارجاعات	۶	۹	۲۲	۱۶	۱۸	۹	۱۳	۵	۸	۱	۲
٪انباشتگی	۵/۵	۱۳/۸	۳۳/۹	۴۸/۶	۶۵/۱	۷۳/۴	۸۵/۳	۸۹/۹	۹۷/۳	۹۸/۲	۱۰۰

جدول ۴: تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده در سالهای مختلف مجله IPJ

سال	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۲	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	بقیه
ارجاعات	۶	۴۴	۶۷	۷۷	۸۰	۶۵	۶۶	۵۱	۴۷	۴۸	۷۴۲
٪انباشتگی	۰/۵	۳/۹	۹/۱	۱۵/۰	۲۱/۲	۲۶/۲	۳۱/۳	۳۵/۳	۳۸/۹	۴۲/۶	۱۰۰

همین سال به این مقالات تنها یک مورد ارجاع داده شده است. بنابراین، شاخص فوری این مجله ۰/۱۳ می باشد. این مجله در سالهای ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳ به ترتیب ۶۳ و ۷۴ (جمعاً ۱۳۷) مقاله منتشر نموده است. در سال ۲۰۰۴، چهار مورد به مقالات سال ۲۰۰۲ و هیچ مورد به مقالات سال ۲۰۰۳ (جمعاً چهار مورد) ارجاع داده شده است. با تقسیم دو عدد ۴ بر ۱۳۷ عدد ۰/۰۳ به عنوان IF مجله گزارش شده است.

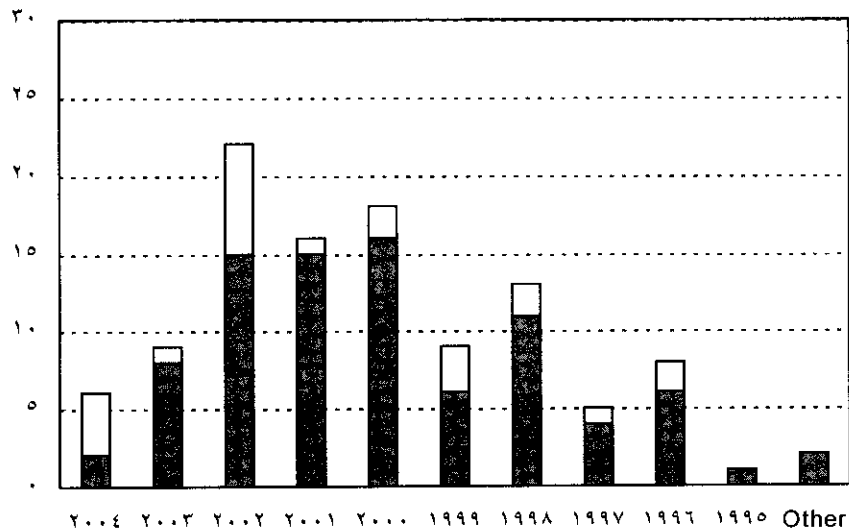
در سال ۲۰۰۴ تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده در سالهای مختلف در جدول (۵) نوشته شده است. تعداد کل ارجاعات به این مجله در سال ۲۰۰۴ برابر ۲۰ بوده است. این جدول نشان می دهد که نیمه عمر ارجاعات به مجله پنج سال می باشد. به عبارتی دیگر پنجاه درصد ارجاعات سال ۲۰۰۴ به این مجله، مربوط به پنج سال اخیر بوده است. شکل (۵) تعداد ارجاعات به مقالات سالهای مختلف مجله را به صورتی ستونی نشان می دهد. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات سایر مجلات به IJST را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می باشد.

در سال ۲۰۰۴ تعداد ارجاعات به سالهای مختلف در مقالات IPJ در جدول (۳) نوشته شده است. تعداد کل ارجاعات در ۴۹ مقاله این مجله در سال ۲۰۰۴ برابر ۱۲۹۳ بوده است. پنجاه درصد ارجاعات سال ۲۰۰۴ در این مجله مربوط به بیش از ده سال اخیر بوده است. شکل (۴) تعداد ارجاعات به سالهای مختلف در مقالات چاپ شده در IPJ را به صورتی ستونی نشان می دهد. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات به سایر مجلات در IPJ را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می باشد. از مجموع کل ۱۱۲۰ ارجاع در این مجله، ۴۳ درصد ارجاعات به یک دهه اخیر و ۵۷ درصد ارجاعات به سالهای قبل از دهه اخیر برمی گردد. تعداد ارجاعات بیش از ده سال اخیر باید شمرده شود تا نیمی از ارجاعات مجله را شامل شود. به عبارت دیگر، نیمه عمر ارجاعات در مجله بیش از ده سال می باشد.

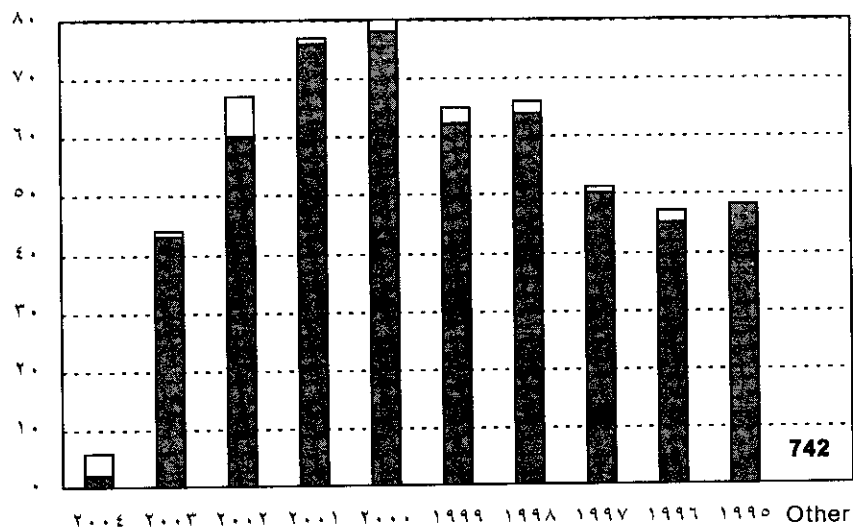
مجله علم و صنعت ایران (IJST)

این مجله توسط دانشگاه شیراز و به صورت فصلنامه، چهار بار در سال منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴ این مجله ۷۷ مقاله منتشر کرده است که تنها یکی از آنها مقاله مروری بوده است. در

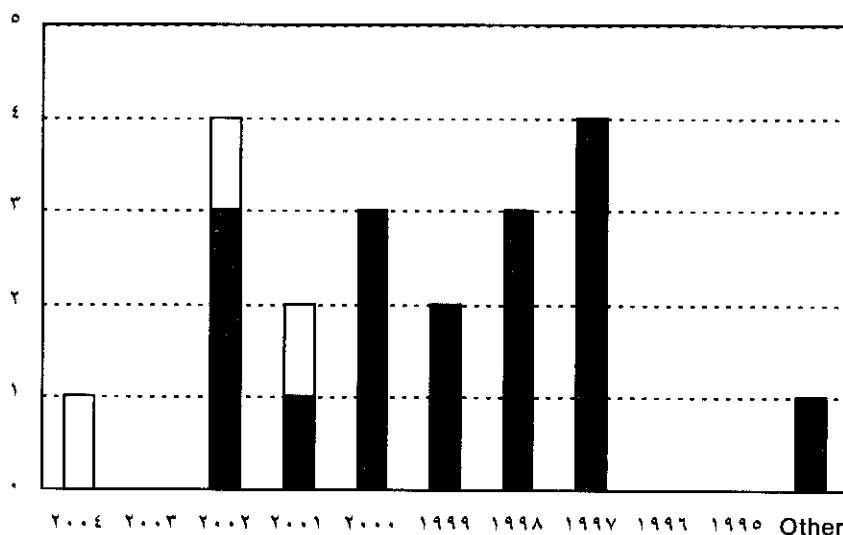




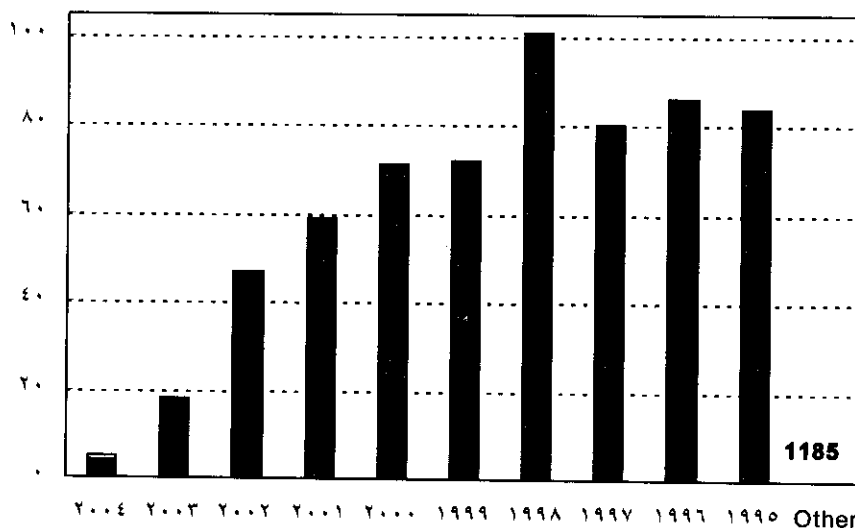
شکل (۳): تعداد ارجاعات به مقالات سالهای مختلف مجله IPJ در سال ۲۰۰۴ به صورتی ستونی. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات سایر مجلات به IPJ را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می باشد.



شکل (۴): تعداد ارجاعات به سالهای مختلف در مقالات چاپ شده در IPJ سال ۲۰۰۴ به صورتی ستونی. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات به سایر مجلات در IPJ را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می باشد.



شکل (۵): تعداد ارجاعات به مقالات سالهای مختلف مجله IJST در سال ۲۰۰۴ به صورتی ستونی. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات سایر مجلات به IPJ را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می باشد.



شکل (۶): تعداد ارجاعات به سالهای مختلف در مقالات چاپ شده در IJST سال ۲۰۰۴ به صورتی ستونی. بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات به سایر مجلات در IJST را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می باشد.

در سال ۲۰۰۴ تعداد ارجاعات به سالهای مختلف در مقالات IJST در جدول (۶) نوشته شده است. تعداد کل ارجاعات در ۷۷ مقاله این مجله در سال ۲۰۰۴ برابر ۱۸۰۸ بوده است. پنجاه درصد ارجاعات سال ۲۰۰۴ در این مجله مربوط به بیش از ده سال اخیر بوده است. شکل (۶) تعداد ارجاعات به سالهای مختلف در مقالات چاپ شده در IJST را به صورتی ستونی نشان می دهد.

بخشی از هر ستون که خاکستری است تعداد ارجاعات به سایر مجلات در IJST را نشان می دهد و بخشی از هر ستون که سفید است تعداد ارجاعات این مجله به خود می باشد. از مجموع کل ۱۸۰۸ ارجاع در این مجله، ۳۴/۵ درصد ارجاعات به یک دهه اخیر و ۶۵/۵ درصد ارجاعات به سالهای قبل از دهه اخیر برمی گردد. تعداد ارجاعات بیش از ده سال اخیر باید شمرده شود تا نیمی از ارجاعات مجله را شامل شود. به عبارت دیگر، نیمه عمر ارجاعات در مجله بیش از ده سال می باشد.

مروری بر وضعیت چند مجله کشورهای منطقه برای مقایسه

در اینجا وضعیت چند مجله از کشورهای منطقه، در سال ۲۰۰۴، برای مقایسه با مجلات ایران داده می شود [۱-۲].

الف) کشور ترکیه

کشور ترکیه سه مجله در فهرست وبگاه علم دارد:

۱- مجله شیمی ترکیه (Turk J Chem) که به صورت فصلنامه منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۸۰ مقاله منتشر نموده و کلاً ۲۹۰ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است. شاخص فوری مجله ۰/۱ و IF آن برابر ۰/۵۸ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله ۳/۵ سال و نیمه عمر ارجاعات در مجله بیش از ده سال می باشد.

۲- مجله طب اطفال ترکیه (Turk J Pediatr) که به صورت فصلنامه منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۸۵ مقاله منتشر نموده و کلاً ۲۸۷ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است. شاخص فوری مجله ۰/۰۲۴ و IF آن برابر ۰/۳۱ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله ۶/۸ سال و نیمه عمر ارجاعات در مجله ۹/۲ سال می باشد.

۳- مجله علوم دامپزشکی و حیوانات ترکیه (Turk J Vet Anim Sci) که به صورت دومه یک بار منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۱۳۸ مقاله منتشر نموده و کلاً ۲۰۴ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است. شاخص فوری مجله ۰/۰۵۱ و IF آن برابر ۰/۱۴۳ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله چهار سال و نیمه عمر ارجاعات در مجله بیش از ده سال می باشد.

ب) کشور پاکستان

کشور پاکستان دو مجله در فهرست وبگاه علم دارد:

۱- مجله گیاه شناسی پاکستان (Pak J Bot) که به صورت فصلنامه منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۱۰۱ مقاله منتشر نموده و کلاً ۱۶۰ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است. شاخص فوری مجله ۰/۰۷۹ و IF آن برابر ۰/۱۹ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله بیش از ده سال و نیمه عمر ارجاعات در مجله نیز بیش از ده سال می باشد.

۲- مجله انجمن شیمی پاکستان (J Chem Soc Pak) که به صورت فصلنامه منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۹۱ مقاله منتشر نموده و کلاً ۲۱۴ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است. شاخص فوری مجله ۰/۰۰۰ و IF آن برابر ۱/۷ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله ۷/۲ سال و نیمه عمر ارجاعات در مجله بیش از ده سال می باشد.

ج) عربستان سعودی

کشور عربستان سعودی سه مجله در فهرست وبگاه علم دارد:

۱- مجله پزشکی سعودی (Saudi Med J) که به صورت ماهانه منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۳۸۸ مقاله منتشر نموده و کلاً ۵۶۲ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است. شاخص فوری مجله ۰/۰۹۳ و IF آن برابر ۰/۳۴ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله ۳/۶ سال و نیمه عمر ارجاعات در مجله ۹/۱ سال می باشد.

۲- مجله علم و مهندسی عرب (Arab J Sci Eng) که به صورت دو ماه یک بار منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۳۷ مقاله منتشر نموده و کلاً ۱۰۱ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است.

جدول ۵: تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده در سالهای مختلف مجله IJST

سال	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۲	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	بقیه
ارجاعات	۱	۰	۴	۲	۳	۲	۳	۴	۰	۰	۱
%انباشتگی	۵/۰	۵/۰	۲۵/۰	۳۵/۰	۵۰/۰	۶۰/۰	۷۵/۰	۹۵/۰	۹۵/۰	۹۵/۰	۱۰۰

جدول ۶: تعداد ارجاعات به مقالات چاپ شده در سالهای مختلف مجله IJST

سال	۲۰۰۴	۲۰۰۳	۲۰۰۲	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۹۵	بقیه
ارجاعات	۵	۱۸	۴۷	۵۹	۷۱	۷۲	۱۰۱	۸۰	۸۶	۸۴	۱۱۸۵
%انباشتگی	۰/۳	۱/۳	۳/۹	۷/۱	۱۱/۱	۱۵/۰	۲۰/۶	۲۵/۱	۲۹/۸	۳۴/۵	۱۰۰



ه) مصر

کشور مصر فقط یک مجله در فهرست وبگاه علم به نام مجله بین المللی فوتوانرژی (Int J Photoenergy) دارد که به صورت فصلنامه منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۳۰ مقاله منتشر نموده و کلاً ۱۰۹ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است. شاخص فوری مجله ۰/۰۶۷ و IF آن برابر ۰/۸۸ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله ۳/۱ سال و نیمه عمر ارجاعات در مجله ۷ سال می باشد.

و) امارات

کشور امارات از ابتدای سال ۲۰۰۴ میلادی دارای دو مجله به نامهای "Curr. Org. synth." و "Lett. Org. Chem." در لیست وبگاه علم می باشد که هر دو فصلنامه بوده و در شاخه شیمی می باشد. شاخص فوری مجله در سال ۲۰۰۴ برای اولی ۰/۴۰۹ و برای دومی ۰/۲۵۶ گزارش شده است.

شاخص فوری مجله ۰/۰۰۰ و IF آن برابر ۰/۱۷ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله ۷/۳ سال و نیمه عمر ارجاعات در مجله بیش از ده سال می باشد.
۳- تاریخچه علم دارویی سعودی (Ann Saudi Med) که به صورت دو ماه یک بار منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۸۳ مقاله منتشر نموده و کلاً ۲۵۸ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است. شاخص فوری مجله ۰/۰۷۲ و IF آن برابر ۰/۱۶ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله ۸/۰ سال و نیمه عمر ارجاعات در مجله ۹/۲ سال می باشد.

د) ارمنستان

کشور ارمنستان فقط یک مجله در فهرست وبگاه علم به نام فیزیک نجوم (Astrophysics) دارد که به صورت فصلنامه منتشر می شود. در سال ۲۰۰۴، تعداد ۵۹ مقاله منتشر نموده و کلاً ۳۵۶ مورد به مقالات همه سالهای آن ارجاع داده شده است. شاخص فوری مجله ۰/۲۲ و IF آن برابر ۰/۶۱ بوده است. نیمه عمر ارجاعات به مجله و همچنین نیمه عمر ارجاعات در مجله هر دو بیش از ده سال می باشد.

۲- استانداردسازی مجلات علمی پژوهشی کشور برای نمایه شدن و قرارگرفتن در فهرست وبگاه علم با برنامه ریزی حداقل دو مجله در سال برای یک دوره ده ساله. امید است با برنامه ریزیهای لازم هرچه سریعتر به این مهم دست یافته و در فهرست کشورهای اصلی تولید علمی با مشارکت بیش از یک درصد مقدار جهانی قرار بگیریم.

منابع و مأخذ

- [1] www.isinet.com
 [2] http://access.isiproducs.com/educate
 [۳] - صبوری، علی اکبر. استانداردسازی مجلات علمی و معیارهای ارزیابی ISI، رهیافت، شماره ۲۹، صفحات ۸۸-۸۳، ۱۳۸۲.
 [۴] - صبوری، علی اکبر. کاربرد فاکتور تأثیر مجله در درجه بندی مجلات ISI، رهیافت، شماره ۳۰، صفحات ۷۸-۷۲، ۱۳۸۲.
 [5] Garefield, E., 1979, "Citation Indexing", John Wiley & Sons, New York.
 [6] Garefield, E., 1972, Citation Analysis as a Tool in Journal Evaluation, Science 178, 471-479
 [7] Garefield, E., The Use of JCR and JPI in Measuring Short and Long Term Journal Impact, Council, Scientific Editors Annual Meeting in ISI, May 9, 2000.
 [8] Garfield, E., Journal Impact Factor: a Brief Review, Canadian Association Journal 161 (8), 979-980, 1999.
 [۹] - صبوری، علی اکبر. بررسی کارنامه پژوهشی ایران در سال ۲۰۰۲، رهیافت، شماره ۲۸، صفحات ۹۵-۷۸، ۱۳۸۱.
 [۱۰] - صبوری، علی اکبر. مروری بر تولید علم در سال ۲۰۰۳، رهیافت، شماره ۳۱، صفحات ۲۳-۲۱، ۱۳۸۲.
 [۱۱] - صبوری، علی اکبر و پورسانان، نجمه. تولید علم ایران در سال ۲۰۰۴، رهیافت، شماره ۳۴، صفحات ۶۶-۶۰، ۱۳۸۳.
 [۱۲] - صبوری، علی اکبر. ارتقاء علم در خاورمیانه، رهیافت، شماره ۳۱، صفحات ۹۲-۹۰، ۱۳۸۲.
 [۱۳] - موسوی، میرفضل الله، احراز جایگاه نخست علمی در منطقه، رهیافت، شماره ۳۵، صفحات ۵۹-۴۵، ۱۳۸۴.
 [14] Garfield, E., How can Impact Factors be Improved?, British Medical Journal 313, 411-413, 1996.

کشور هند دارای بیست مجله در فهرست وبگاه علم است که تنها فصلنامه های "J. Biosciences" و "J. Genet." دارای IF بیش از یک (هر دو ۱/۱) می باشند. از هیجده مجله باقیمانده سومین IF در سال ۲۰۰۴ برابر ۰/۶۹ و بیستمین IF برابر ۰/۳۰ (کمترین) بوده است. میانگین IF برای بیست مجله هند حدود ۰/۵ می باشد. میانگین شاخص فوری مجلات هند در سال ۲۰۰۴ حدود ۰/۱ می باشد که اعداد آن بین نیم و صفر در نوسان است.

نتیجه گیری

روند رو به رشد تولید علمی کشور، بر مبنای تعداد مقالات علمی ایرانیان در ISI، در چند سال اخیر موفقیت آمیز بوده است [۹-۱۳]. برای افزایش مشارکت خود در تولید علم جهانی دو راه وجود دارد: ۱- چاپ مقالات از سوی دانشمندان ایرانی در مجلات تحت پوشش ISI از طریق تشویق محققان و سرمایه گذارهای لازم در این خصوص و ۲- استانداردسازی مجلات علمی کشور به منظور ارتقاء و نمایه سازی آنها در فهرست وبگاه علم. مورد اول در چند سال اخیر مورد توجه قرار گرفته است، اما مورد دوم هنوز جایگاه خود را باز نکرده است. سالهاست که ایران تنها سه مجله در فهرست وبگاه علم دارد. نه تنها بر تعداد مجلات ایرانی در فهرست فوق افزوده نشده است، بلکه سیستم توزیع و نشرهمین سه مجلات هم به گونه ای بوده است که ارتقاء چندانی از لحاظ کیفیت نداشته اند. اکنون وقت آن رسیده است که در سامان دهی و استانداردسازی مجلات علمی خود بکوشیم و همچنین برای ارتقاء بیشتر مجلات علمی کشور براساس استانداردهای بین المللی [۱۴] برنامه ریزی نماییم. برای تندتر کردن آهنگ رشد تولید علمی کشور دو تا پیشنهاد اساسی مطرح می شود تا مسئولان مربوط روی آن برنامه ریزی کنند:

- ۱- افزایش سهم تولید علمی کشور بر مبنای چاپ مقالات در مجلات خارج از کشور و تحت پوشش وبگاه علم با تشویق انتشار حداقل یک مقاله در سال برای هر عضو هیئت علمی دانشگاه.

